

d-en på bordet. Taga d-en af bordet. — 4) Väf, som af målare användes att måla på. Måla på d. — 5) (fig. poet.) Segel på ett fartyg.

DUKA, v. a. 1. I. 1) *D. bordet* ell. (absolut) *d.*, lägga en duk (bem. 3) på bordet. *Bordet var d-dt för 20 personer. Gå till d-dt bord. — 2) (sjöt.) D. upp ett segel*, för beslagning hala det upp på rån i jemma dukar.

DUKA UNDER, v. n. 1. II. (fig. af *Dyka*) 1) Öfvervinnas, besegras. *D. under för någon. D. under för frestelsen. — Syn. Se Öfvervinnas. — 2) Digna, uppgifvas; äfv. dö. D. under af tröthet. D. under för en sjukdom. — 3) Misslyckas. D. under i ett företag, ett försök.*

DUKANDE, n. 4. o. DUKNING, f. 2. Handlingen, då man dukar (se *Duka*, I).

DUKAT, -ät, m. 3. 1) Ett i många länder förekommande mynt, vanligen af guld, men äfven i flera italienska stater af silver, samt uti Spanien till och med af koppar. I Sverige präglas efter nu gällande myntordning enkla, dubbla och fyrdubbla dukater sålunda, att af en mark viktualie-vigt fint guld utmyntas 123 enkla dukater, samt dubbla och fyrdubbla i proportion. [Ducat.]

Anm. Namnet är härleadt af italienska ordet *Duca*, hertig, emedan en sådan, vid namn Longino, var den förste, som lät prägla sådant mynt.

DUKATGULD, -åtguld, n. 3. Arbetsguld af samma finhet som dukater. [Duc —.]

DUKPENNINGAR, m. 2. pl. Så kallades fordom i vissa landsorter den afgift, som erlades till presterskapet af hvarje församlingens medlem, då han begick den heliga nattvarden.

DUK-RICIN, -risi'n, m. 3. Växt af Ricin-släktet, som har så stora blad, att de på Moluc-kiska öarna begagnas som borddukar. *Ricinus Mappa*.

DUKT, duct, m. 3. (skepp.) Hvarje ännu osnodd part af en tross eller kabel.

DULCAMARA, dullkamåra, f. 1. Apoteksväxt af Solansläktet, hvars qvistar, om de tuggas, först kånnas beska, men sedan söta, hvaraf namnet (*dulcis amara*, söt och besk). Kallas äfv. Qvesved, Matledsqvistar, Ormbår, Hållbår, Villbår, Trollbår, Qvesling. *Solanum Dulcamara*.

DULCIFIERA, v. a. 2. (farm.) Försötma.

DULCINEA, dullsinéa, nom. propr. 1. 1) En i Cervantes' bekanta roman *Don Quixote* förekommande person, en piga i Toboso, den *Don Quixote* inbillade sig vara en prinsessa, och åt hvilken han egnade sin riderliga hyllning. — 2) (fig. föraktl.) a) Käresta. — b) Glädjenymf.

DULGABÖTER, f. 3. pl. (lagt.) Böter, som, då ett brott blifvit begånget, utan att gerningsmannen kan upptäckas, erläggas af hela häradet, der brottet föröfvats.

DULGADRÅP, n. 5. (gam. lagt.) Dråp, hvars gerningsman ej kunnat upptäckas.

DUM, a. 2. 1) (om person) a) Som har klent förstånd, inskränkt till förståndet. *D. menniska. D. som en spån, som en stock*, mycket dum. — Bildar sammansättningarna: *Erkedum, Stockdum. — Syn. Inskränkt, Korkad, Slö, Borthjuden, Bortkommen. — b) Okunnig, oerfaren. Han är nu en d. nybörjare, men har godt förstånd, och skall snart vara hemmastadd i saken. — Syn. Se Okunnig, Oerfaren. — c) Obetänksam, dåraktig. Jag var nog d. att lyssna till hans falska förespeglingar. Det var d-t af honom att göra det. — Syn. Se Dåraktigt. — 2) (om sak) Som förräder oförstånd, okunnighet, oerfa-*

renhet, obetänksamhet. *D-t prat, råd. Ett d-t streck.* (Fam.) *D-t tygg*, någonting oförståndigt, dåraktigt; äfv. någonting föregligt, vidrigt, olägligt.

DUM, a. 2. (föråldr. *Dumb*) Som saknar talformågan. Förekommer endast i uttrycket *Döf och d.*, se *Döf*.

DUMBE, m. 2. pl. *dumbar*. Person, som saknar talformågan.

DUMBOM, m. 2. (fam. skämtv.) Se *Dumhufvud*.

DUMBOMIANA, ---åna, n. pl. (skämtvis) Samling af anekdoter, karaktersdrag, som röja en löjlig dumhet.

DUMDRISTIG, a. 2. 1) På ett oförståndigt sätt dristigt. *En d. menniska. — 2) Som förräder en oförståndig dristighet. Ett d-t företag. — Dumdristigt, adv.*

DUMDRISTIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara dumdristigt. *Hans d. är så stor, att . . . — 2) Dumdristig handling. Hvilken d. att våga någonting sådant!*

DUMDRYG, a. 2. 1) Oförståndigt högmodig. *En d. menniska. — 2) Som förräder ett oförståndigt högmod. En d. uppsyn. — Dumdrygt, adv.*

DUMDRYGHET, f. 3. Egenskapen att vara dumdryg.

DUMHET, f. 3. 1) Klent, inskränkt förstånd. *Hans d. är så stor, att han ej ens kan lära sig göra skilnad emellan höger och venster. — Syn. Inskränkthet, Klent, dåligt hufvud, Slöhet. — 2) Okunnighet, oerfarenhet, enfaldighet. Hans d. ger sig väl, när han får vara med litet i världen. — 3) Obetänksamhet, dåraktighet. Han fick dyrt plikta för sin d. att sätta tro till denne mans löften. — 4) Handling, yttrande, som förräder klent förstånd, okunnighet, oerfarenhet, obetänksamhet. *Begå en d. Prata d-er. Hvilka d-er!**

DUMHUFVUD, n. 3. Dum menniska. — *Syn. Dummerjöns, Dumbom, Dumsnut, Jöns, Nöt, Få.*

DUMMA SIG, v. r. 1. (pop. o. fam.) Bära sig dumt åt, göra ett dumt streck, en dumhet.

DUMMERJÖNS, m. 2. (fam. skämtv.) Se *Dumhufvud*.

DUMSNUT, m. 2. (fam. skämtv.) Se *Dumhufvud*.

DUMT, adv. På ett dumt sätt, oförståndigt. *Bära sig d. åt. — Syn. Korkadt, Oförståndigt, Enfaldigt, Dåraktigt, Obetänksam, Oertertänksam.*

DUN, n. 5. 1) Ett mindre och finare slag af fjäder, som på fåglar fyller fjädrarnes mellanrum. *Du har fått ett d. på rocken. Huru många d. har icke en fågel på sin kropp! — 2) (sing. kollektivt) Samling af en mängd fågeldun, som användes till sängkläder. Köpa d. till en bolster, en kuddé.*

DUNA, v. a. 1. *D. full, ned*, förorsaka, att dun lägger sig på något (kläder, möbler, o. s. v.). — V. n. Göra, att dun får omkring. *D. icke så mycket; min rock blir alldeles fulldunad.*

DUNBOLSTER, m. o. n. 2. pl. — *bolstrar*. Bolster, fyllt med dun.

DUNBÄDD, m. 2. Bädd, säng, der bolster och kuddar äro fyllda med dun.

DUNDER, n. 5. 1) Mycket starkt buller. *Hela den ofantliga vedtrafen råkade ned med ett förfärligt d. — Syn. Dån, Brak. — 2) Se Åskdunder.*

DUNDERBÖSSA, f. 1. Gammal benämning på kanoner.